

TĖVIŠKĖS AIDAI

Nr 20 (2200) 2000 m. gegužio mėn. 23 d. Eina 45-tus metus

Melbourne

DIEVO MALONĖS METAI

Dievas, kaip ir kiekvienas tėvas, savo vaiką - žmogų myli besąlygine meile. "Argi gali motina užmiršti savo pagimdytą kūdikį?", klausia Dievas per pranašą Izaiją. "Bet jeigu ir ji tavęs išžadėtų, aš tavęs neužmiršiu."

Dievas mus myli tokius, kokie esame, su mūsų silpnybėmis ir nuodėmėmis, bet Jis per daug mus myli, kad paliktų mus tokius, kokie esame.

Visa žmonijos istorija, visas Šv. Raštas liudija kaip Dievas rūpinasi žmogumi įvairiais būdais - pažadais ir bausmėmis. Jis primena žmogui kaip jis turi tvarkyti savo gyvenimą, kad būtų laimingas šiame pasaulyje ir atsiųktų palaimintą amžinybę. Dievas nieko neverčia, o tik kviečia pasirinkti kas gera ir kilnu.

Dievui, kaip mūsų tėvui, rūpi ne vien mūsų dvasinis gyvenimas,

bet ir buitinis gerbūvis. Todėl, šalia įsakymo savaitinio poilsio - "šešias dienas dirbsi, o septintą ilsiesis tu ir tavo tarnai", Dievas įpareigojo švęsti jubiliejinus - **Dievo malonės metus**. Laikę šių Dievo malonės metų turi būti atstatyta socialinė lygybė: dovanojamos skolos, gražinama žemė pirmiesiems savininkams, palcidžiami vergai ir t.t.

Katalikų Bažnyčia šią prasmingą Dievo gailestingumo metų praktiką pradėjo švęsti 1300

metais. Nors krikščioniškoje tradicijoje jubiliejaus šventime yra labiau akcentuojamas dvasinis momentas - susitaikymas su Dievu, tačiau nėra apleistas ir jubiliejaus socialinis aspektas - esame skatinami puoselėti solidarumą su viso pasaulio žmonėmis ir ekumeninį dialogą su kitų religijų išpažinėjais; turtingos valstybės yra raginamos dovanoti skolas neturtingiems kraštams; mokslininkai ir kultūrininkai kviečiami dalytis atsielais laimėjimais.

Šv. Tėvas Jonas Paulius II asmeniniu pavyzdžiu rodo kaip turėtume švęsti šį didįjį krikščionybės jubiliejų - Dievo malonės metus. Kaip krikščioniškos bendrijos vadovas, jis atsiprašė už istorijos bėgyje krikščionių padarytas skriaudas ir apsilankymu Šv. Žemėje sudarė per save sąlygas krikščionims, žydams ir musulmonams broliškoje meilėje apkabinti viens kita.

Didysis krikščionybės jubiliejus tebūnie ir mums Dievo malonės metai.

† Vysk. Paulius A. Baltakis, OFM

Jūs - ne manosios avys...

Ką tik Romos imperatorienė karūnuota Popėja. Ją sveikina didikai, gieda liaupsės chorai. Ji klatingai atsikratė išmintingojo filosofo Senekos, - Neronas už paskleistus būsimojo savo antrosios žmonos šmeižtus jį pasiuntė myriop. Skersai jos garbės dabar jau nebestoję nei iš Romos dėl rezgamų žmogžudiškų planų išguita pavydžioji Otavija (Ottavia), nei jokia kita varžovė. Savo didybės šventę Popėja (Poppea) švenčia išsvajotojo valdovo glėbyje. Tuo metu aplink juodu renkasi kaukėti, juodomis akiduobėmis numirėliai, per kurių lavonus pasiektos dvi karūnos - imperatoriaus Nerono ir ką tik "liaudies" paskelbtosios imperatorienės Popėjos. Imperatoriškoji pora irgi netrukus pavirs tomis šmėklomis, tuščių akidubių savininkais. Greitai jie tegalės pasidabinti vien juodomis mirtį bylojančiomis kiauřymėmis. Sic transit gloria mundi - Taip praeina pasaulio garbė... Tai Klaudijaus Monteverdžio (Claudio Monteverdi, 1567-1645) opera, kurią jis - paskutinę - pagal Džiovanio Frančesco Busenelio (Giovanni Francesco Busenello) libretą sukūrė prieš mirtį, Monrealio Places des Arts scenoje pastatytos operos finalinė scena...

Jiedu, nepaisydami peržengtų lavonų, daugelio kančių, skausmo ir neteisybės, pasirinko imperatoriškuosius vainikus. Ar šiai valdovų šeimai atnešė laimę tie iš nickingo metalo nukalti galvos padabai? O ką pasakė Anglijos karalius Henrikas VIII savo antrajai žmonai, kai jiedu po neteisėtų, Bažnyčios nepalaimintų vestuvių stovėdami rūmų balkone, stebėjo dangų: "Koks gražus žvaigždėtas dangus!" - gerėjosi naujoji karalienė. "Tiktai ne mudviems!" - atsakė karalius.

kančia ir šlovingu prisikėlimu, negalime neminėti ir Jėzaus vadinamojo paslėpto gyvenimo, tai yra tų metų, kai dar prieš savo viešosios misijos pradžią, Jėzus gyveno Nazarete ir dirbo staliaus Juozapo dirbtuvėje. Įsikūnijimu išaukštindamas žmogaus orumą, Jėzus Kristus kartu išaukštino ir

Tiek stambeldis Neronas su Popėja, tiek ir sulaužęs krikščioniškos šeimios priesakus Henrikas VIII patys atsisakė Kristaus mylimųjų avių garbės, garbingų Dievo vaikų vardo ir JO visų malonių. Jie save patys pasmerkė už trumpalaikę garbės, valdžios ir galybės akimirka.

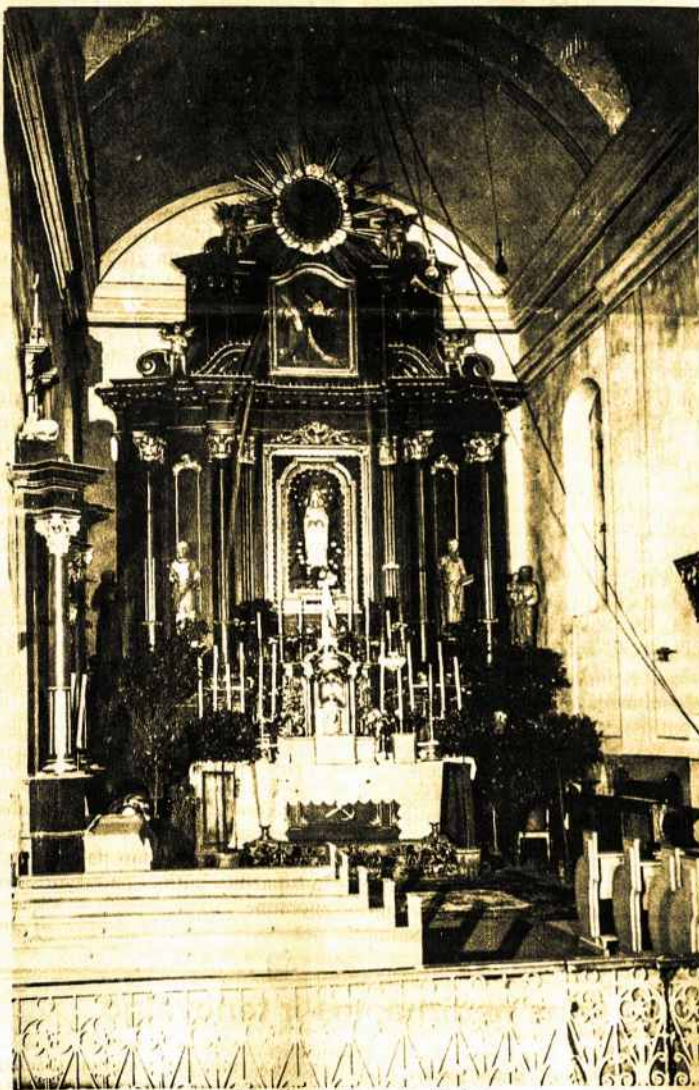
O aš? Kaipgi elgiuosiu darbe, savo šeimoje, bendruomenėje, visame gyvenime? Ar, progai pasitaikius ir be jokios progos, nekeliu savęs ant šakių? Ar per kraujus nesistengiu ieškoti tų išmėtytų po šiukšlynus sudaužytos karūnos purvinų gabalėlių, nes prie visos karūnos ne mano nosiai tiesti ranką? Siekiančio garbės, garbėtroškos ir savigyros žmogaus tuštybę gali pastebėti iš pirmųjų jo žodžių, kalbėsenos, eisenos, netgi iš visos laikysenos: atmeta į priekį koją, įsisprendusios abi rankos į šonus, atloata krūtinė, išskirtinai ir pabrėžtinai tariami žodžiai, kurie savo kategoriškumu iškarti su pašaipu tučiuojau atmetami tų, kurie jų klausosi. O kur mano išdidžios mintys, niekinantis žvilgsnis, rūgštus ir atsainus požiūris į nelaimingus, vargšus, ligonius, neturtingus, silpnusius ir negabius? Kur mano visa vidinė laikysena, regis, jokiai akiai nepastebima, bet taip lengvai pasireiškianti ir rodanti savo ragus-nagus išorėje? Juk kas mano širdyje, tas pat ir mano žodžiuose, veido bruožuose ir visame elgesyje! Jeigu pastebiu ką nors iš tokių bruožų savyje, - esu tuštybės puodas, didelis ligonis, kurį reikia tučiuojau gydyti.

-Kristau! Noriu, trokštu ir meldžiu: neatstumk, priimk mane į savo avidę, iš kurios savo elgesiu, darbaiš pats išsibraukiau.

Kun. K.J. Ambrasas, S.J.

žmogaus darbą. Taigi, į šiemet mūsų švenčiamą Didįjį Jubiliejų negalėjo būti neįtrauktos darbo problemos. Švęsdami Dievo įsikūnijimo jubiliejų negalėjome nutylėti problemų, kurios kamuoja daugelį žmonių, neturinčių darbo; negalėjome nutylėti neteisningumo ir

(Nukelta į 2-trą psl.)

Marijampolės bažnyčioje

Kas nedirba, tas ir tenevalgo

Taigi, pagal Dievo sumanymą, darbas yra ir žmogaus teisė ir pareiga. Darbas reikalingas tam, kad juo sukurtos gėrybės būtų naudingos žmogui ir visuomenei. Dirbdamas žmogus vykdo Dievo įsakymą valdyti žemę; dirbdamas žmogus vykdo savo pašaukimą, įgyvendina savo talentus, užsidirba duoną kasdieninę, tarnauja visuomenės pažangai, dalindamsis

darbo vaisiais įkūnija artimo meilės įsakymą, o kartu darbu žmogus garbina Dievą - kaip sako apaštalas Paulius, ar valgotė, ar geriate, ar šiaip ką darote, viską darykite Dievo garbei.

Šiais Didžiojo Jubiliejaus metais, - kalbėjo Popiežius, - kai dėkojame Dievui už jo sūnaus įsikūnijimą, kartu su Jėzaus gimimu, viešąja veikla, mirtimi,

NAUJA ŠVENTOJI - MARIJA FAUSTINA

Balandžio 30 d. milžiniška žmonių minia, apie 150 tūkstančių maldininkų, dalyvavo Mišiose šv. Petro aikštėje, kurių metu Popiežius Jonas Paulius II paskelbė šventąją tarp dviejų pasaulinių karų gyvenusią, jauną, vos 33 metų amžiaus mirusią, lenkų vienuolę seserį Mariją Faustina Kowalską. Dalį savo neilgo žemiško gyvenimo, sesuo Faustina praleido Vilniuje. Kaip tik dėl to, Popiežius Jonas Paulius II, sekmadienį aukotų kanonizacijos Mišių homilijoje sakė: "Sveikinu tave, sese Faustina. Nuo šios dienos šventąją tave vadina visa Bažnyčia, bet ypač Lenkijos ir Lietuvos žemės Bažnyčia."

Lietuvos žemės Bažnyčiai kanonizacijos iškilnėse atstovavo Vilniaus arkivyskupas Audrys Bačkis, kuris kartu su Šv. Tėvu koncelebravo balandžio 30 d., sekmadienio ryto Mišias.

Kas buvo šventoji sesuo Faustina? Kuo ji pasižymėjo, kad nuo šiandien ją garbina visa Bažnyčia?

Gimė 1905 metų rugpjūčio 25 dieną skurstančių lenkų valstiečių šeimoje. Buvo trečiasis vaikas iš dešimties. Per krikštynas jai buvo suteiktas Elenos vardas. Marijos Faustinos vardas, kuriuo dabar ji žinoma, buvo suteiktas tik vėliau, kai ji stojo į vienuolyną. Iš vėliau jos rašyto dienoraščių žinome, kad būdama vos septynerių metų amžiaus, Elena Kowalska jau sąmoningai jautė pašaukimą siekti tobulesnio gyvenimo. Truputį pasimokius pradžios mokykloje, paauglė Elena buvo pasiūsta dirbti tarnaitę pasiturinčių giminaičių šeimoje. 1922 metais grįžo į namus ir pranešė tėvams apie ketinimą stoti į vienuolyną. Senasis Kowalskis kategoriškai nepritarė dukters ketinimui. Elena nuolankiai priėmė tėvo valią ir grįžo dirbti, tačiau ne pas tą pačią šeimą, bet gavo tarnybą Lodzės mieste. Vis dėlto, aiškiai supradsama, kad jos vieta - vienuolynas, greit paliko ir antrą tarnybą ir, šį kartą tėvams nieko nesakydama, nuvažiavo į Varšuvą vedina troškimo būti vienuole. Beldėsi į daugelio Lenkijos sostinės vienuolynų duris, bet nieks jos nenorėjo. Dažniausiai būdavo duodama suprasti, kad neturincios kraičio ir dar be tėvų sutikimo, jos nieks nepriims. Vis dėlto, po kantrių paieškų, vienas vienuolynas atvėrė jai duris: buvo priimta į Varšuvos Dievo Gailestingumo Motinos kongregacijos namus. Tačiau ir čia, norint stoti į kongregaciją, buvo reikalaujama kraičio. Namų vyresnioji surado jaunajai Elenai darbą, kad ji susitauptų pinigų bent simboliškam kraičiui. Šiais laikais kraičio problema atrodo truputį neįprastai. Bet tarpukarės Lenkijoje tai buvo visiškai normalu:

jei tėvai negalėjo parūpinti kraičio, daug kaimo merginų likdavo netekėjusios. Be kraičio nepriimdavo ir į vienuolyną.

Galiausiai, šiek tiek užsidirbusi, dvidešimt vienerių metų sulaukusi Elena Kowalska buvo priimta į Dievo Gailestingumo Motinos kongregaciją. 1926 metų balandžio 30 dieną apsiliko vienuolės abita ir gavo Marijos Faustinos vardą. Po dviejų metų davė pastulantūros ir noviciato pirmuosius įžadus. 1929 metų balandžio mėnesį buvo išsiūsta į kongregacijos namus Vilniuje, kuriuose su trumpomis pertraukomis praleido beveik visą savo likusį gyvenimą. Tik mirtinai susirgusi buvo perkelta į kitus namus Lenkijoje. Vilniaus vienuolyne dirbo paprastus darbus: patarnavo virtuvėje, prižiūrėjo vienuolyno daržą, dirbo kongregacijos namų durininke. Gyvenant Vilniuje, vis dažniau ir aiškiau seseriai Marijai Faustinai apsirėikšdavo Jėzus, kurį jau buvo mačiusi ankstyvoje vaikystėje, kai pirmą kartą pajuto pašaukimą į vienuolinį gyvenimą.

1931 metų vasario 21 dieną apsirėikšęs Jėzus jai pasiūlė nutapyti jo atvaizdą, tokį, kokį jį mato regėjime. Nelabai žinodama ko imtis, pati juk tapyti nemokėjo, po ilgų dvejonų, jau po amžinųjų įžadų, 1934 metais sesuo Faustina kreipėsi į tapytoją Eugenijų Kazimirowskį ir jo paprašė nutapyti Jėzaus paveikslą pagal sesers Faustinos nurodymus. Tapymas truko keletą mėnesių. Pagal smulkius nurodymus tapytojas sukūrė sesers Marijos Faustinos regėto Jėzaus atvaizdą: tai stovinčio Jėzaus figūra; iš jo širdies sklinda šviesos spinduliai; o apačioje užrašas: "Jėzau, pasitikiu tavimi". Šiandien tas paveikslas labai plačiai žinomas, po visą pasaulį pasklidę milijonai reprodukcijų.

Žengusi šį žingsnį - atskleidusi viešumai regėjimuose matytą Jėzaus atvaizdą, sesuo Faustina ryžosi žengti ir kitą žingsnį. Nuėjo pas tuometinį Vilniaus arkivyskupą Romualdą Jalbrzykowskį ir pranešė jam norinti kurti naują seserų kongregaciją, kuri skelbtų pasauliui Jėzaus gailestingumą ir meilę. Arkivyskupas mandagiai pasikalbėjo su Faustina, bet įsiūlymą reagavo gana skeptiškai.

Maždaug tuo pat metu ėmė blogėti sesers Marijos Faustinos sveikata. Vilniaus namų vyresnioji išsiuntė ją gydyti į Lenkijos Pietus. Iš pradžių sveikata kiek pasitaisė, bet greit vėl reikėjo gulti į ligoninę. 1938 rudenį, jau nepagydomai sirgdama, Marija Faustina buvo apgyvendinta kongregacijos namuose Krokovoje. 1938 spalio 5-osios vėly vakarą, 22 valandą 45 minutės kuklutė, žmonių akyse didelių darbų nenuveikusi, bet jau

žemiškame gyvenime su Jėzumi bendravusi vienuolė mirė - iškovojusi gerą kovą, baigusi bėgimą nuėjo pas savo Viešpatį atsiimti garbės vainiko.

Po sesers Marijos Faustinos mirties garsas apie jos šventumą pradėjo sparčiai plisti. 1965 metais Krokovoje buvo pradėta jos beatifikacijos byla. Diecezinė

skelbimo palaimintąją bylą 1967 metų rugsėjo 20 dieną užbaigė tuometinis Krokuvos arkivyskupas kardinolas Karolis Wojtyła. 1993 metų balandžio 18-ąją tas pats Karolis Wojtyła - Popiežius Jonas Paulius II - Romoje, šv. Petro aikštėje seserį Faustina paskelbė palaimintąją. O nuo šio sekmadienio, balandžio 30 d., sesuo Marija Faustina Kowalska jau garbinama kaip visos Bažnyčios šventoji. **LRTV**

V. Adamkus - prieš cenzūrą

V. Adamkus iš anksto įspėjo Seimą, kad jis priešinsis bandymams suvaržyti spaudos ir žodžio laisvę. P. Lileikio nuotr.

Rita GRUMADAITĖ

Valstybės vadovas priešinsis

Prezidentas Valdas Adamkus iš anksto įspėjo Seimą, kad jis nepritaria bandymams vėl atgaivinti žiniasklaidos priežiūros įstaigas, galinčias suvaržyti minties reiškimo laisvę.

"Valstybės vadovas nesutiks, kad būtų steigiamos žiniasklaidos priežiūros įstaigos, galinčios atgaivinti informacijos cenzūrą ir suvaržyti minties reiškimo laisvę", - sakoma išplatintame Prezidento pranešime.

Seimas po pateikimo pritarė Visuomenės informavimo įstatymo pataisų projektui, numatančiam steigti didelius įgaliojimus turinčią ir iš mokesčių mokėtojų kišenės išlaikomą Visuomenės informavimo inspektoriaus įstaigą, skirti didžiules baudas, kurios įstumtų į bankrotą net didelius leidinius.

Visuomenės informavimo įstatymo pataisus parengė Seimo

Švietimo, mokslo ir kultūros komitetas.

Pasigedo ekspertų nuomonės

Anot Prezidento atstovės spaudai, susidaro įspūdis, kad pataisų autoriai nedemokratiškas nuostatas dangsto Europos Sąjungos (ES) direktyvomis.

Pareikšime teigiama, kad aiškinimai, jog taip Lietuvos įstatymai derinami su Europos teisės dokumentais, formuoja neigiamą visuomenės požiūrį į Lietuvos narystę ES.

Prezidento nuomone, užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas, Lietuvos vyriausiasis derybininkas su ES Vygaudas Ušackas bei Seimo Užsienio reikalų komiteto pirmininkas Audronius Ažubalis turėtų viešai išdėstyti, kurios Seime svarstomos Visuomenės informavimo įstatymo pakeitimo nuostatos yra iš tiesų būtinos mūsų integracijai į ES, o kurios prieštarauja europinei demokratijai.

Reformos - Lietuvai, o ne ES

Seimo Užsienio reikalų komiteto pirmininkas A. Ažubalis kalbėjo, kad visi įstatymai ir nutarimai priimami tam, kad Lietuvoje vyktų reformos, politinės ir socialinės problemos būtų sprendžiamos žmonėms ir valstybei naudingiausiu būdu.

"Kai aukštas pareigūnas, Vyriausybės ar Seimo narys argumentuoja - teisingai ar neteisingai - pridėdamas žodžius "Europos Sąjunga", manau, tai iš esmės neteisingas požiūris, - teigė Seimo narys. - Mes darome reformas ne ES, o Lietuvai".

Buvęs žurnalistas A. Ažubalis dar nespejo įsigilinti į Visuomenės informavimo įstatymo pakeitimus: "Susipažinęs būtinai pareikšiu savo nuomonę".

"L.r."

Kas nedirba, tas ir tenevalgo

(Atkelta iš 1-mo psl.)

solidarumo stokos, kurių dar taip daug į trečiąjį tūkstantmetį žengiančiame pasaulyje.

Negaliu šią akimirką nepareikšti savo solidarumo visiems kas kenčia dėl bedarbystės, dėl nepakankamo atlyginimo, dėl materialinio skurdo. Šią akimirką ypač prisimenu žmogaus orumą žeminančiam vargū pasmerktais tautas, negalinčias lygiomis dalytis žemės gėrybėmis, priverstas maitintis tik tuo, kas numetama nuo turtuolių stalo. Šiandien vykstantys didieji ekonomikos, finansų, rinkų, darbo jėgos panaudojimo

globalizavimo procesai negali žėsti žmogaus orumo, negali nepaisyti šventos tiesos, kad kiekvienas žmogus yra sukurtas pagal Dievo paveikslą ir kiekvienas, nepriklausomai nuo kilmės ir nuo gyvenamo krašto, turi teisę į pažangą ir į lygybę. Šioje savo kalbos vietoje Popiežius priminė, kad kaip tik šias temas gvildens Popiežinis teisingumo ir taikos tarybos rengiamas "Bažnyčios socialinio mokyimo kompendiumas". Tai bus naujasis socialinės doktrinos dokumentas, reziumuojantis ir papildantis visą lig šiol Bažnyčios skelbtą socialinį mokymą.

LRTV

TĖVIŠKĖS AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 9376 7355.

Published by the Australian Lithuanian Catholic Federation

LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktoriai: Edvardas Šidlauskas ir Valentinas Čižauskas.

Prenumeratos kaina metams Australijoje \$45 dol., Europoje ir Amerikoje paprastu ir oro paštu \$120 Aust. dolerių. Atskiras numeris \$1-50. Skelbimai už skilties vieną cm. \$3. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų ir pasirašytų straipsnių turinį neatsakome. Redakcija korespondencijas trumpina ir taiso savo nuožiūra.

VALSTYBINGUMO KŪRĖJAI

Rašo dr. Jonas KUNCA, M.D.

Valstybingumas yra sugebėjimas vesti valstybės reikalus taip, kad būtų atsieta kuo didesnė visų gyventojų gerovė. JO KŪRĖJAI BUVO ROMĖNAI. Nedidelė jų tautelė prie Tiberio upės sukūrė didžiulę imperiją, kuri išsilaikė virš 1000 metų ir paliko mums dabartinės valstybės tvarkymo pagrindus. Verta žvilgtelti į tuos nuostabius Romos gyventojus, nes iš jų galime daug pasimokyti kaip tik to, ko mums šiandien trūksta.

Roma nepagimdė garsių mąstytojų panašių į Sokratą, Aristotelį ir Platoną. Nepasižymėjo ji nei mene bei literatūroje. To romėnai mokėsi iš kaimynų etruskų, o vėliau iš graikų. Bet jie buvo modernios valstybės pradininkai. Būdami blaivūs tikrovės vertintojai, jie nukreipė savo dėmesį į gyvybinius asmens ir tautos poreikius. Kad juos patenkinti, jie sukūrė valstybės santvarkos modelį, atseit, valstybingumą.

Šeima rūpinosi jos tėvas. Jo

pareiga buvo ne tik ją išlaikyti, bet ir išauklėti vaikus taip, kad jie taptų gerais ir garbingais Romos piliečiais. Pradžioje vaikus auklėjo pats tėvas, o vėliau juos siuntė pas daugiau išmanančius, kur jie toliau tobulinosi. Vaikų auklėjimo tikslas nesiribojo rašyba ir skaitymu. Buvo mokoma gerbti tautos papročius ir įstatymus, būti drąsim, sąžiningam ir pareigingam. Būsimam piliečiui buvo skiepinamas blaivus galvojas, vyriška laikysena likimo smūgių ir pavojų atvejais, objektyvus savęs ir aplinkos vertinimas, sąžiningumas pareigų atlikime. Jaunas romėnas žinojo ir jautė, kad tautos gerovė yra aukščiausias ir svarbiausias gyvenimo tikslas. Žodis tauta tada reikė valstybę.

Romos pilietis buvo vertinamas pagal jo nuopelnus tautai. Asmens veiklumas buvo savaime suprantamas privalumas. Asmens negeras pasielgimas ar nusikaltimas buvo laikomas gėda ir žala visai tautai. Romėnas laikė didele garbe būti Romos piliečiu.

Valdininkai privalėjo įrodyti savo sumanumą, eidami žemesnes

pareigas. Tik taip parodę savo kompetetingumą jie galėjo patekti į aukštesnes vietas. Algų Romos valdininkai negaudavo. Užmokestis už jų darbą buvo garbė galėti dirbti tautos labui. Tarnautojai nebuvo laikomi vienoje vietoje ilgesnį laiką, kad išvengtų įsigalėjimo ar nenaudingų draugysčių.

Be tvarkingos administracijos, romėnai turėjo įstatymus, nustatančius gyventojų elgesio normas, kurias visi privalėjo gerbti. Jie davė pradžią mūsų dienų teisėtvarkai.

Karų romėnai nepradėdavo iš pasalų. Tai jie laikė negarbingu elgesiu. Iš vis kariadavo jie ne tiek dėl teritorijų išplėtimo, kiek dėl savo imperijos saugumo. Užimtose žemėse jie žiauriai nesielgė. Pasitenkindavo ten įvedę savąją organizaciją. Iš kitos pusės, barbarai vėliau užėmė Romos miestą, jį tik apiplėšė, bet jo nesugriovė ir greit patys mokėsi iš romėnų kultūringesnio gyvenimo. Romėnų kultūra ir civilizacija gana greit prigijo visoje ano meto Europoje.

Būdami galingi ir turtingi, romėnai mielai skolinosi iš kitų tautų to, kas jiems atrodė yra

naudinga. Taip iš graikų jie pasimokė kultūros ir meno, o iš etruskų skliautų vartojimo statyboje. Tas palengvino didžiulių pastatų, paminklų ir akveduktų statybą.

Didžiulė ir galinga Romos imperija pradėjo silpnėti su jos piliečių papročių blėsimu. Tai parodo, kokią svarbą valstybės gyvenime turi jos gyventojų mentalitetas, elgesys ir moralė. Sveika tautos dvasia stiprina valstybę, užtikrina jos ateitį, o be jos - valstybė merdi ir gali net išnykti.

Dabartinės Lietuvos ekonominės ir moralinės krizės metu mums reiktų pasimokyti iš romėnų istorijos. Dar daugiau mums vertėtų jais pasekti, bent iš dalies. Jei sugrįžtumėm prie sąžiningumo ir piliečių ne tik teisių bet ir pareigų gerbimo, jei pareigūnus ir vadus vertintumėm pagal jų tikrus nuopelnus ar žalą mūsų valstybei, jau būtumėm gerokai pažengę į priekį.

(P.S. Pračitame "T.A." Nr. 19 straipsnyje "Dvasinė Laisvė" naudotas posakis "Homo sovieticus" turi būti "HOMO SOVIETICUS".)

Jeigu nėra veiksmų - kalbos nepadės!

Juozas ŽYGAS

Praejusieji savivaldybių ir artėjantieji, jau šį rudenį įvyksiantieji Seimo rinkimai paskatino partijų darbuotojus kreiptis į visuomenę su įvairiais pažadais. Tačiau žmonės jau yra visko prisiklausę ir supranta, kad daug žadama, bet nenurodoma, kaip tai galėtų būti padaryta. Nejaugi galvojama, kad iš dangaus iškris ar angelai tai padarys? Gal būt jau būtų pats laikas akis atverti, apsidairyti ir suprasti, kad viską reikės patiems atlikti.

Pirmiausia, reikia derinti biurokratų armiją prie biudžeto galimybių, o ne atvirksčiai - biudžetą prie biurokratų. Didžiosios įmonės privatizuojamos, bet pinigai dingsta, kaip į balą. O valdžia dar ima vadaus paskolas, paaiškindama, kad jos skiriamos biudžeto reikmėms. Paprastais žodžiais sakant, tranų (atsiprašau, biurokratų) armijai išlaikyti ir net jiems premijas mokėti!

Pirmiausia, patinka ar nepatinka, bet biudžetas privalo būti subalansuotas! Ne mokyklas reikia uždarinėti arba mokytojus atleisti, bet didžiųjų tranų (teisėjų, prokurorų ir kt.) atlyginimus bent 30 proc. sumažinti. Išpūsti atlyginimai nuo kyšių ėmimo jų vis tiek nesulaiko! Atlyginimų sumažinimas turi paliesti Vyriausybę, Seimą ir net prezidentą. Juk pagal jų praktiką, skęstančio laivo kapitonas dažniausia jo neapleidžia. Tik kariuomenei ir policijai negalima algų ir skiriamų lėšų sumažinti. Manychiau, kad tokio mažinimo paliectieji, o ypač seimūnai neturėtų niurgėti, nes jų išleistų "gerų įstatymų" dėka, Lietuvos ekonomika į tokią padėtį pateko. O jeigu ir tai dar nepadėtų, tektų biurokratų skaičių sumažinti iki tokio procento, kokį turi Latvija ir Estija. Jeigu valstybė, kuri mokėdavo 14-15 proc. už vidaus paskolas, nustotų jas imti, tai paskolų procentai nukristų. Tai padėtų atsigauti pramonininkams ir stambiesiems ūkiams.

Reikia pagalvoti ir apie vadinamuosius "delspinigius", kurie jau yra sumažinti, bet vis tiek už juos

dar lupą 72 metinius procentus. Kaip gali Lietuvos pramonininkai savo gaminius Vakarų rinkoje parduoti, jeigu jie turi už paskolas dvigubai aukštesnius procentus mokėti, o už delspinigius imamos gal net 9 kartus didesnės palūkanos?

Jeigu tie nesąmoningai dydžio "procentai" jų dar iki šiol nesužlugdė, tai dar yra armija visokių "inspektorių". Kaip gali sveikas protas suprasti, kad reikėtų 56 įvairių inspekcijų antplūdį atlaikyti, inspektoriai, žinoma, reikalingi, bet ne daugiau, kaip 6 ar 8 rūšių. Tačiau kuomet Seime yra tiek daug neveikiančių protų, tai nebereikia niekuo stebėtis!

Antra, būtina vienu protvarkiu visų sukauptų delspinigių penkis šeštadalius automatiškai nubraukti. Ir tai dar jie siektų 12 proc., t.y. būtų 3-4 procentais aukštesni kaip Vakaruose. Amerikos valdžia už nesumokėtus mokesčius ar baudas ima 2 proc. virš bankų mokamų procentų. Kiek įmonių, tokius delspinigius iš jų imant, buvo sužlugdyta?

Visi minėti apsunkinimai nėra svetimų primesti, bet pačių išgalvoti! Tik biudžetą pradėjus subalansuoti ir visus minėtus suvaržymus panaikinus, būtų galima pradėti apie kalbėti apie laukiamą gyvenimo pagerėjimą. Kol toks girnų akmuo nuo gamintojų kaklo nebus nukabintas, tai kalbos apie pagerėjimą arba horizonte matomą šviesesnę ateitį tėra tik tuščias svaiojimas!

Yra daug visokių valdybų, žinybų, komisijų ir kitokių "institucijų", kurios svarsto, kaip iš tos pačios citrinos daugiau išspausti. Tačiau nėra nė vienos, kuri svarstytų, kaip tai, kas Lietuvoje yra, tinkamai panaudoti. Jeigu kažkas panašaus ir yra, tai tokia "institucija" kol kas yra visai neveiksminga.

Būtina ieškoti naujų energijos šaltinių ar pakaitalų. Reikia užtvėnkinti upes bei upelius ir jų energiją panaudoti, kad nereikėtų visu šimtu procentų nuo Rusijos naftos priklausyti. Net iš vėjo jėgainių nereikėtų šaipytis. Olandija ir Danija numato visą reikalingą energiją iš tokių jėgainių gauti. *Dirva*

Seimo pirmininkas Izraelyje

Lietuvos seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis su parlamentarų delegacija kovo pabaigoje lankėsi Izraelyje. Jis susitiko su vidaus reikalų ministru Natan Sharansky bei prezidentu Ezer Weizman, Kneseto pirmininku Abraham Burg bei premjeru Ehudi Barak. Ruošiamasi pasirašyti tarpvalstybinę bevizio įvažiavimo sutartį bei dvišalę prekybos sutartį.

Kaip skelbia BNS, susitikimuose buvo teigiamai įvertintos Lietuvos seimo priimtose Baudžiamojo kodekso pataisose dėl įtariamųjų nusikaltimais žmonijai teisimo. Tai pirmasis pasaulyje tokio pobūdžio teisės aktas, ir Europos komisija jį yra įvertinusi kaip pavyzdinį dokumentą, kuriuo turi sekti ir kitos valstybės.

RSI

Sumažėjęs nusikalstamumas

Per pirmuosius du šių metų mėnesius Lietuvoje buvo įvykdyti 11,263 nusikaltimai arba 4.4 proc. mažiau negu pernai tuo pačiu laikotarpiu. BNS skelbia, jog nusikalstamumas mažėja jau daugiau kaip metus. Statistikos departamento duomenimis, per sausį ir vasarį Lietuvoje buvo įvykdyti 59 tyčiniai nužudymai, 63

sunkūs sužalojimai, 561 apiplėšimai. Sumažėjo visų rūšių nusikaltimų, išskyrus transporto priemonių vagysčių, kurių padaugėjo 4.6 proc. ir nusikaltimų, susijusių su narkotikais (padaugėjo net 36.6 proc.). Teisėsaugos pareigūnai išaiškino beveik 40 proc. įvykdytų nusikaltimų ir sulaukė 3,767 įtariamuosius.

Miršta tūkstančiai

Tarptautinės bendruomenės prekybos embargas Irakui veda į kapus tūkstančius žmonių. Irako sveikatos ministerijos paskelbtais duomenimis, vien tik šiuo metų kovo mėnesį nuo embargo pasekmių mirė per 9,000 žmonių, daugiausia vaikai ir pagyvenę žmonės. Balandžio 26 d. paskelbtame ministerijos pareiškime tikinama, kad praėjusį mėnesį mirė 6 tūkstančiai jaunesni nei 5 metų vaikų nuo viduriavimo, plaučių ligų ir prasto maitinimosi. Prieš 11 metų, kai dar nebuvo paskelbtas embargo, gyventojų mirštamumo ataskaitoje už tų metų kovo mėnesį nurodyta, kad mirė 362 vaikai. Tuo tarpu

šiomet, be minėtų 6,000 vaikų mirė kur kas aukščiau vidurkio pagyvenusių žmonių skaičius. Pasak Irako sveikatos ministerijos, trys tūkstančiai pagyvenusių žmonių kovo mėnesį mirė nuo širdies, diabeto ir vėžio ligų, kai tuo tarpu 1989 metais kovo mėnesį buvo užregistruota 407 pagyvenusių žmonių mirčių nuo minėtų ligų. Irako valdžios žinių agentūra INA tikina savo pranešime, kad nuo tarptautinio embargo paskelbimo kraštui 1990 metų rugpjūčio 6-tą dieną iki šių metų balandžio 15-tos dienos šalyje mirė beveik du milijonai vaikų ir pagyvenusių žmonių.

LRTV

Jei gyvenimas turi kokią nors prasmę, tai ji turi būti prieinama ne tik kokiems rinkiniams vyrams, bet ir paprasčiausiam žmogui. Gyvenimo prasmė, kuri būtų prieinama tik kokiems siaurai žmonių grupei, reikštų, kad milžiniškos žmonių daugumos gyvenimas neturi prasmės.

Prel. Ignas Albavičius

Kaune - priverstinės paliaubos

Nesutaikomi politikai viešai spaudė vienas kitam rankas

Praėjusį savaitgalį oficiali ceremonija Kaune akis į akį suvedė buvusius oponentus - Seimo pirmininką V.Landsbergį ir Kauno merą V.Sustauską. A.Barzdžiaus nuotr.

Indrė RAUGALAITĖ

tvirtino Kauno meras.

Tikisi politiko persilaužimo

Oficialiai Kaune pirmą kartą po savivaldybių tarybų rinkimų lankėsis Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis stengėsi kuo mažiau bendrauti su savo aršiu kritiku, naujuoju miesto meru Vytautu Sustausku.

"Iš mūsų pusės buvo parodytas svetingumas, bet jį V.Landsbergis pabrėžtinai ignoravo. Reikia tikėtis, kad Seimo pirmininkas vis dėlto persilauš, tačiau tai jau jo problemos", - kalbėjo Kauno meras.

Prie paminklo - dviese

Kaune lankėsis V.Landsbergis kartu su V.Sustausku atidengė Steigiamojo Seimo 80-mečiui sukurtą atminimo stelą. Čia nutiko įvykis, kurį kauniečiai iškart pavadino istoriniu - du politikai vienas kitam paspaudė rankas.

Seimo pirmininko veide buvo pastebimas pabrėžtas oficialumas ir susierzinimas. Iškart po stelos atidengimo, lydimas dviejų apsaugos vyrų, jis nuskubėjo į Muzikinio teatro sodelį.

Teatre - apie aktualijas

Tik Muzikiniame teatre prieš pat minėjimą prie centrinės ložės susitikę Seimo ir Kauno vadovai trumpai šnektelėjo apie aktualijas.

"Aš pareiškiau savo neigiamą nuomonę apie panaikintas transporto lengvatas socialiai remtiniams žmonėms. Taip pat nevengiau ir kitų karštų problemų, aptarėme susidariusią sunkią "Kauno energijos" situaciją", - pasakojo V.Sustauskas.

Anot Kauno mero, V.Landsbergio vizitui buvo parodytas išskirtinis dėmesys.

Seimo pirmininko nebijo

V.Sustauskas tvirtino, jog prieš susitikimą Kaune su V.Landsbergiu jis visiškai nesijaudino.

Prašomas pakomentuoti, kaip jam dabar pavyks rasti bendrą kalbą su Seimo pirmininku, kurį anksčiau viešai kritikavo, V.Sustauskas atsakė, jog tai bus tik darbiniai reikalai.

"Dabar pasikeitė mano pareigos, todėl teks daugiau bendrauti su Seimo pirmininku, tačiau tai man neatrodo baisu", -

Ne dėl to buvo atvažiuavęs

Seimo pirmininkas, žurnalitės paklaustas, kaip vertinąs šį pirmą jo oficialų susitikimą su Kauno meru, sakė, jog čia jis visai ne dėl to atvažiuavo, kad kalbėtų su V.Sustausku.

"Aš čia atvažiuoju tik stelos atidengti", - nukirto Seimo pirmininkas ir iškart nuskubėjo savais keliais. "L.r."

LIETUVOS KARDINOLAS

Lietuvoje išspausdinta Irenos Petraitenės knyga "Kardinolas", kurioje autorė išsamiai rašo apie dabartinį Lietuvos kardinolą Vincentą Sladkevičių. Šios knygos sutiktuvė 2000.III.21 kalbėjo prezidentas Valdas Adamkus ir keletas kitų žymūnų. Čia pateikiama dalis kalbos Kaišiadorių vyskupo Matulaičio, minėto kardinolo bičiulio

Lietuva! Girdžiu tavo balsą - 1991.VI.4 Lomžoje nuskambėjo popiežiaus Jono Pauliaus II balsas (118psl.).

Kai tariame Jo Eminencijos kardinolo Vincento vardą, man regis visada girdime žodį Lietuva! Lietuva - tavo nepriklausomybė, tavo gerovė, tavo rūpesčiai bei skauduliai ir džiaugsmas, tavo žmonių ištikimybė Dievo įsakymams ir jų nuopoliai. Visa tai sutelpa gerojo kardinolo širdyje.

Jau Guzonių kaimo piemenėlio dainoje skambėjo vardas Lietuvos, o ypač Kauno kunigų seminarijoje 1952-1956 m. einant prefekto ir dvasios tėvo pareigas. Kiekvieną vakarą skambėjo giesmės ir dainos minint vardą "Lietuva".

Ypač su dideliu jauduliu Lietuvos vardas buvo tariamas per Vilniaus arkikatedros priverstų durų 1998.X.23: "Mes džiaugiamės, kad suplevė savo trispalvė vėliava, kaip mūsų tautos gynybės ženklas. Visam pasauliui mes skelbiame: Lietuvių tauta yra gyva tauta! - kalbėjo kardinolas. - Mums reikia, kad tautos šaknys giliai įsiskverbtų į dievišką išmintį, tada mes augsimė išmintimi (98 spl.).

1990 m. išaušo istorinė Kovo 11-oji. Kardinolas siunčia telegramą Aukščiausiąjai tarybai: "Lietuvos Katalikų Bažnyčia, išreikšdama didžiosios mūsų tautos dalies nuotaikas, šiandien vienijasi dvasioje su visais, kurie džiaugiasi Lietuvos valstybės atkūrimu..."

1990 metais birželio mėnesį (14 d.) Devintinėse, "Gedulo ir

PASAKOJA POPIEŽIUS

Po Abraomo minėjimo ir po trumpo, bet intensyvaus vizito prie Sinajaus kalno Egipte, jubilicinėje piligrimystėje po išganyto istorijos šventasis vietas nuvedė mane į Žemę, mačiusią Jėzaus Kristaus gimimą, gyvenimą, mirtį ir prisikėlimą, o taip pat Bažnyčios pirmuosius žingsnius. Dėkoju Lotynų patriarchui ir kitų katalikiškų Šventosios Žemės Bažnyčių vyskupams taip pat pranciškonų klostodijai, už nuoširdų priėmimą ir didelį darbą atliktą rengiant šią mano kelionę. Taip pat nuoširdžiai dėkoju Jordanijos, Izraelio ir palestiniečių valdžiai.

Toliau savo kalboje Popiežius Jonas Paulius II apžvelgė visą kelionę, paryškindamas svarbesnius įvykius ir giliausiai širdin ir atmintin įsimigusius išgyvenimus.

Pirmasis etapas - Nebo kalno lankymas - buvo ankstesnės kelionės į Sinajų tąsa. Nuo to kalno viršūnės, baigdamas Dievo patikėtą misiją Mozė matė pažadėtąją žemę. Ir aš iš ten žvelgiau į Jordano slėnį ir į Judėjos dykumą, kur, atėjus laiko pilnatvei, pasigirdo Jono Krikštytojo balsas, skelbiantis atėjusį Mesiją. Kita svarbi šios kelionės dalis buvo vizitas Betlejuje - mieste, kuriame prieš tris tūkstančius metų gimė karalius Dovydas, ir, prieš du tūkstančius - Mesijas. Šiais didžiojo Jubiliejaus metais, Betlejus yra viso pasaulio krikščionių dėmesio centre: Betlejuje patekėjo šviesa tautoms apšviesti, iš Betlejaus po visą pasaulį nuaidėjo žinia skelbianti garbę

Dievui aukštybėse ir žemėje ramybę jo mylimiems žmonėms.

Neišdilis mano sieloje Jeruzalės atsiminimas. Tai didžiojo slėpinio miestas, kuriame laiko pilnatvė tapo ir erdvės pilnatvė, nes būtent Jeruzalėje įvyko pagrindinis ir didžiausias išganyto istorijos įvykis. Jeruzalė matė Kristaus mirtį ir prisikėlimą. Jeruzalės sienų akmenys yra šio didžiojo slėpinio liudininkai. Šiame žydams, krikščionims ir musulmonams šventame mieste, - pasakojo Popiežius, - susitikau su dviem Izraelio vyriausiais rabinais ir su Šventosios Žemės musulmonų vadovu. Nepaisant sunkumų Jeruzalė turi tapti taikos simboliu visiems, kas tiki Abraomo Dievą ir laikosi jo įsakymų. Yra Vashem memoriale pagerbiau milijonų žydų nacizmo aukų atminimą. Dar kartą pareiškiau, kad krikščionys neužmirš žydų tautos baisios tragedijos, užtikrinau, kad krikščionys trokšta kartu su žydais blogį nugalėti gerumu ir gyventi santarvėje.

Šventojoje Žemėje šiandien veikia daug krikščioniškų Bažnyčių, išaugusių iš senų tradicijų. Ši įvairovė yra didelis turtas, bet svarbu, kad visi krikščionys gyventų taikoje ir vienybėje laikydamiesi iš protėvių paveldėto vieno tikėjimo. Ekumeninis susitikimas, įvykęs Jeruzalės graikų ortodoksų patriarchate, buvo svarbus žingsnis Šventosios Žemės krikščionių vienybės link.

Bendrosios audiencijos dalyviams Popiežius taip pat kalbėjo apie dvi dienas praleistas Galilėjoje. Prie Genezarcto ežero susitikau su Šventosios Žemės krikščionių jaunimu, - sakė Šv. Tėvas. Paraginau juos kiekvieną akimirka gyventi pagal Kristaus Kalno palaiminimus. Apreiškimo liturginės šventės dieną aplankiau Nazaretą, kur Žodis tapo kūnu ir apsigyveno tarp mūsų.

Galiausiai Popiežius taip pat padėkojo viso pasaulio tikintiesiems, kurie meldėsi, kad ši kelionė būtų sėkminga. Į šventąją Žemę, - sakė Popiežius, - nuvežiau visos Bažnyčios maldas ir linkėjimus, kad vietos krikščionys ir visi gyventojai greit susilauktų teisingos ir pastovios taikos įsiviešpatavimo. LRTV

atskirti nuo valstybės, nes jos išgyvenimai siejasi su tautos išgyvenimais" (108 psl.).

Ačiū rašytojai Irenai Petrauskienei už kruopščiai surinktą nors dalelę kardinolo Vincento išsakytų minčių, kurios sklinda po Lietuvą. Dabar su šia išspausdinta knyga "Kardinolas" dar plačiau nuskambės tos gilios mintys kaip Konstantino Čurlionio "Varpinės" varpai žadinantys su džiugia pavasario vyturio giesme apie žmogaus kilnumą, jo dieviško paveiklo begalinę vertę, gerumą, santaiką, meilę bei atlaidumą.

Ačiū "Santaros" vyr. redaktoriui Romualdai Norkui už visą šios knygos išleidimo rūpestį ir visiems prisidėjusiems prie šio kilnaus darbo.

"T.Ž."

Kultūringumas išlenda pro sėrmėgą, išskrenda pro lūpas; jos gestų nesulaiko šurkštumas; dainai, muzikai, plastikai ir spalvų teptukams niekas negali užtvenkti erdvės nė laiko.

Marija Aukštaitė

Politinės sužadėtuovės - vedybų teks palaukti

Po dešimties metų abipusių kaltinimų socialdemokratų lyderis V. Andriukaitis ir LDDP vadovas C. Juršėnas ryžosi sudaryti koaliciją.
V. Kapočiaus nuotr.

Balandžio 28 d. posėdžiavusios Demokratinės darbo partijos (LDDP) ir Socialdemokratų partijos (LSDP) tarybos nutarė sudaryti rinkimų koaliciją, bendrą rinkimų štabą, tačiau, kaip teigė LDDP lyderis Česlovas Juršėnas, iki abiejų partijų susijungimo turės būti žengtas "ne vienas žingsnis, nes tai yra pernelyg rimtas dalykas ir mūsų partijoms".

Su tokia nuomone, kaip praneša BNS, sutiko ir LSDP vadovas Vytenis Andriukaitis. Jis teigė, kad "tai negali būti skubūs dalykai, tai yra ateities klausimai".

V. Andriukaitis neigė, kad sudarydama tokią koaliciją LSDP "išlošė pavadinimą ir pralošė partiją": "Visos ironijos atsoka kaip žirniai nuo sienos, nes ši rimta politinė koalicija gali pateikti rimtą komandą, programą ir perspektyvas bei paskatinti Lietuvos visuomenėje socialdemokratinį sąjūdį".

LSDP lyderio vertinimu, sudarydamos šią koaliciją, abi partijos žengė "naują žingsnį" ir sudarė prielaidas "naujai politikai".

"Naują politiką suprantame kaip paritetinį, konstruktyvų, principų derinimo mechanizmą numatantį bendradarbiavimą. Mūsų koalicija nebus valdžios koalicija, nebus koalicija "bet kaip", nebus koalicija "bet kam", nebus "grupės draugų" koalicija, o bus koalicija pagal programas", - kalbėjo V. Andriukaitis.

Pasak partijų lyderių, dabar LDDP turi apie 9 tūkst. LSDP - beveik 4,5 tūkst. narių. Manoma, kad jos atskirai neperžengtų 5 proc. rinkėjų balsų barjero.

"LSDP galutinai žlugo.

Nežinau - grįžtamai ar negrįžtamai, tai parodys laikas", - sakė partijos "Socialdemokratija 2000" pirmininko pavaduotojas Arvydas Akstinavičius, komentuodamas LSDP ir LDDP rinkimų koaliciją.

Anot A. Akstinavičiaus, dabar "vietoj perspektyvios LSDP tautai siūlomas kažkoks neaiškus dirbtinis darinys". Šias kairiųjų partijų "jungtuves" jis prilygino Žemaitės kūriniui "Marti": "Blaiiviai mąstantys LSDP nariai atsidūrė Katrės vietoje, išeidami į Vingių Jono namus, kur laukia nesaldi duona".

A. Akstinavičius prognozavo, kad po tokio sprendimo nemaža dalis LSDP narių prisijungs prie "Socialdemokratijos 2000". Kartu jis teigė, kad dar yra keletas būdų "prikelti numarintą LSDP".

Kaip vieną tokių A. Akstinavičius paminėjo galimybę trečdaliui tarybos narių suaukti necilinį suvažiavimą, perrinkti pirmininką ir atkurti oficialias partijos pozicijas, nes LSDP tarybos sprendimas dėl koalicijos su LDDP prieštarauja anksčiau LSDP suvažiavimuose priimtoms rezoliucijoms ir sprendimams. Jo teigimu, procesas turėjo vykti atvirkščia tvarka - suvažiavimas turėjo pakeisti ankstesnius sprendimus, ir tik po to būtų galima vykdyti šią procedūrą.

Priminęs, kad buvęs Socialdemokratų partijos pirmininkas ir dabartinis garbės pirmininkas Aloyzas Sakalas tokiam LDDP siekiui daug metų nuosekliai priešinosi, Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis spėjo, kad šis dabar arba bus pavargęs prieštintis, arba pakeitęs nuostatą. L.R.

PREZIDENTAS LENKIOJE

Kovo 12 d. Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus lankėsi Lenkijoje kartu su Vokietijos, Vengrijos, Slovakijos vadovais paminėti Lenkijos krikščionybės tūkstantmečio jubiliejų. Iškilmėse, kurios vyko Lenkijos Gnezne, negalėjo dalyvauti Čekijos bei Ukrainos prezidentai. Buvo pasirašytas bendras tų valstybių vadovų pareiškimas, rodantis

dalyvaujančių valstybių ištikimybę bendroms Europos civilizacijos ištakoms bei pagarbą demokratijos vertybėms, tiesiai, pagrindinėms žmogaus teisėms bei laisvėms. Taip pat buvo pareiškta pasiryžimas plėtoti bendradarbiavimą bei kovoti su neapykanta, griauti senąsias Europos padalinimo linijas, remti Europos ir Euroatlantinę integraciją.

LIETUVOS SUTARTYS SU VATIKANU

Gegužės 5 d. Vilniuje Užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas ir apaštalinis nuncijus Ervin Joseph Ender pasirašė Lietuvos Respublikos ir Šventojo Katalikų Bažnyčios ir valstybės teisiniu aspektu, "dėl bendradarbiavimo mokslo ir kultūros srityje" ir "dėl kariuomenėje tarnaujančių katalikų ganytojiškos globos". Sutarčių pasirašymo ceremonijoje dalyvavo dauguma Lietuvos vyskupų, Švietimo ir mokslo bei Krašto apsaugos ministrai.

Vatikanų radijo paprašytas pakomentuoti šių sutarčių reikšmę Lietuvos vyskupų konferencijos pirmininkas arkivyskupas Sigitas Tamkevičius sakė, jog "Sutarčių pasirašymas nepaprastai reikšmingas faktas. Iki šiolie santykiai tarp Valstybės ir Bažnyčios nebuvo pilnai sureguliuoti". Nors buvo išleisti šiuos santykius reguliuojantys įstatymai, tarptautinės sutartys, arkivyskupo žodžiais, šiuose santykiuose "sueda pačius reikalingiausius taškus". Pasak ganytojo, buvo įtvirtinta tiek Bažnyčios, tiek valstybės autonomija ir drauge šių institucijų bendradarbiavimas žmonių labui. "Manau, kad kai bus ratifikuotos sutartys, Bažnyčios ir valstybės santykiai turės būti labai normalūs ir niekas neturės nerimo, kad kažkas gali būti vykdoma, kažkas nevykdoma. Labai tuo džiaugiuosi",

- sakė Lietuvos vyskupų konferencijos pirmininkas.

Arkiv. S. Tamkevičius pažymėjo, jog nors šios sutartys nėra vadinamos konkordatu, "jos faktiškai paliečia visas sritis, kurias palieštų konkordatas". Sutartys apima labai platų santykių spektrą ir atspindi aktualiausias Bažnyčiai klausimus. Sykiu arkivyskupas neatmetė galimybės, kad ateityje gali kilti naujų klausimų, dėl kurių galėtų būti pasirašytos atskiros sutartys tarp Lietuvos Respublikos ir Apaštalo Sosto.

Paprašytas įvardyti konkrečias sritis, kuriose Valstybės ir Bažnyčios santykiai bus aiškiau sureguliuoti pasirašyta sutartimi, arkivyskupas S. Tamkevičius pirmiausiai nurodė sielovadą kariuomenėje, kur jo teigimu tokio sureguliuavimo pastaruoju metu labiausiai trūko. Arkivyskupas sakė, jog po sutarties ratifikavimo planuojama įkurti kariuomenės vyskupiją bei paskirti vyskupą ordinarą.

Į Vatikanų radijo klausimą ar po šios sutarties pasirašymo nebegrės kai kurių politikų išsakomi raginimai pašalinti tikybos mokymą iš mokyklų, arkiv. S. Tamkevičius atsakė, jog jo manymu "jokios sutartys ar konkordatai negali būti užtvara kažkieno galvoje gimti kokioms nors idėjoms. Bet kada įsigalios sutartis bus padėtas taškas, kuris bent neleis rimtai kelti nerimtų klausimų".

LRTV

ĮVERTINTI PRELATO NUOPELNAI ŽYDŲ TAUTAI

Kauno kunigų seminarijos rektorato salėje įvyko vakaras - minėjimas, skirtas prelatui Stanislovui Jokūbauskui atminti. Visai neseniai, 2000 m. vasario 10 d., Izraelio ambasadorė Baltijos šalims Ronit Ben Dor Vilniuje, Lietuvos žydų bendruomenės salėje, paskelbė, jog prel. S. Jokūbauskui suteikiamas "Pasaulio tautų teisuolio" vardas už 20 žydų vaikų išgelbėjimą Antrojo pasaulinio karo metais.

Stanislovas Jokūbauskis, kunigas, prelatas, Gedimino ordino kavalierius, kunigų seminarijos vicerektorius, Kauno arkivyskupijos valdytojas - iškili ir Bažnyčiai pasižventusi asmenybė. Jis mirė 1947 metais, būdamas 66 metų amžiaus. Kauno kunigų seminarijoje surengtame minėjime prisiminimais dalijosi prelatą pažinoję kunigai Leonas Zaremba ir Krizantas Juknevičius. Apie Pasaulio tautų teisuolį papasakojo kraštotyrininkas Chaimas Bargmanas.

Gera mokėjęs hebrajų kalbą, prelatas S. Jokūbauskis artimai bendravo su žydų šeima Chana ir Lazariu Beiliais, Lietuvos kariuomenės savanoriais. Trys jų sūnūs mokėsi lietuviškoje "Aušros" gimnazijoje, prelatas buvo vieno iš sūnų auklėtojas.

1941 metais į Lietuvą įžengus naciams, visi žydai turėjo

persikraustyti į Kauno getą. Lazaris Beilis ir jo jauniausias sūnus Judelis Beilis buvo pasmerkti sušaudyti IX forte, tačiau jam pavyko pabėgti ir grįžti į getą. Čia jis įsijungė į pagrindinę veiklą. 1944ųjų pradžioje pogrindžio pavedimu jis, nusigavęs per geto tvorą iki Kunigų seminarijos, susitiko su prelatu, ir prašė išgelbėti žydų vaikus. Prel. S. Jokūbauskis, vienuolių padedamas, organizavo vaikų gelbėjimą. Judelis Beilis slapta išnešė iš geto daugiau nei 20 vaikų ir perdavė sutartoje vietoje laukusiomis vienuolėms. Jie liko gyvi, o vėliau buvo grąžinti tėvams.

J. Beilis išgyveno dar ir Dachau koncentracijos stovyklos baisumus. Stovyklą išvadavus amerikiečiams, atvyko gyventi į Izraelį, sukūrė šeimą, bet niekam nepasakojo, kas su ju buvo nutikę Lietuvoje. 1997 metais atvykęs į Lietuvą jis pirmą kartą papasakojo šią istoriją kaunietičiui Ch. Bargmanui.

Pasaulio tautų teisuolio vardas suteikiamas nelengvai. Tačiau J. Beilio pastangos nenuėjo veltui: nuo šiol Izraelyje esančioje pasaulio tautų teisuolių sienoje yra lentelė su prelatu Stanislovo Jokūbauskio vardu. O medalis ir garbės raštas saugomas Kauno kunigų seminarijoje.

VN.

TIKĖJIMAS IR ELEKTRA

Indų neurologas Viljanur Ramašandran, Kalifornijos universiteto mokslininkas, tirdamas

ypatingai religingus žmones, atrado, kad jų smilkinių srities galvos smegenų žievė pasižymi neįprastu elektriniu aktyvumu.

RAŠOTE TESTAMENTĄ? Skirkite dalį "Tėviškės Aidams"!

Mintimi šventa ten investuokite save, kur Dievas ir Tėvynė šaukia.

Būk apaštalas spaudos "Tėviškės Aiduose"!

Drovumas kenkia

Psichologų teigimu, nuo septynių iki dešimties procentų Vokietijos gyventojų dėl per didelio drovumo yra patekę į tokias sunkias situacijas, jog jiems prireikę medikų pagalbos.

Vokiečius kankina vadinamoji socialinė fobija, nuo kurios dažniausiai kenčia moterys. Ji dažniausiai pasireiškia žmogui keičiant darba.

Sociofobija pasireiškia baime kalbėti prieš auditoriją, susirinkimuose ir panašiai.

Kas ketvirtas vokietis yra drovus ir neretai jaučiasi nejaukiai, tačiau daugelis drovuolių ilginiui išmoka kovoti su savo yda.

Drovuolių ypač dažnai pasitaiko tarp itin gerai apmokamas pareigas užimančių žmonių. Jie

dažnai save laiko nevertais užimamų pareigų, būgštuoja, jog nesugebės su jais susidoroti, bendrauti su aplinkiniais.

Psichologai įsitikinę, kad perdėto drovumo šaknys dažniausiai slypi paauglystėje ar net vaikystėje, o bėgant metams stiprėja.

Perdėtas drovumas yra gana pavojingas, nes neretai paskatina polinkį piktnaudžiauti alkoholiu, gali sukelti depresiją.

Pasak psichologų, jeigu jus kamuoja perdėtas drovumas, pirmiausia susikvieskite bent vieną teigiamą savo savybę. Pasinaudokite ja kaip atramos tašku ir bandykite susigrąžinti teigiamą savęs vertinimą. Ilginiui tai padės nugalėti drovumą.

“L.r.”

Skautininkų Ramovės veikla

Melbourn/Geelongo skautininkų veikla 2000 metais yra turininga. Atrodo kas mėnesį buvo kas naujo arba įdomaus. Sausio mėnesį skautininkai padėjo Džiugo Tunto “Knygnešių” stovykloje. Stovyklos viršininkė buvo v.s. Rasa Statkuviene, keturi skautininkai dirbo virtuvėje, kiti padėjo mokinti patyrimo laipsnius, ir net pora ėjo iškylom su skautais.

Sekmadienį, vasario mėn. 6-tą dieną įvyko skautininkų gegužinė You Yangs kalnų parke. Parko vietovė susisiekimu patogi Geelongo ir Melbourno skautininkams. Dalyvavo ir neskaudai. Buvo progos padainuoti skautiškų dainų, kurias pravedė ps. Loreta Čižauskaitė-Tigani, lauke pavalgyti pietus šviežiame ore ir pasivaikščioti gražioje eukaliptų gamtoje. Vieni užlipo į Flinders kalnelio viršūnę, kiti apvaikščiojo didžiulę uolą, ir dalis laukė sugrįžtančių. Visi pagal savo išgales. Gegužinės metu buvo pravesta loterija paremti skautus, kurie dalyvaus šiais metais X Pasaulio Lietuvos Jaunimo Kongrese Australijoje. Buvo pasveikinta s. Onutė Prašmutienė, neseniai pakelta į skautininkės laipsnį, ypatingai už daug metų paukščių ir vilkiukų draugovės vadovavimą.

Kovo 19-tą dieną skautininkai prisidėjo prie Šv. Kazimiero, skautų globėjo šventės. Norėjau rašyti skautininkės, kurios tuo pačiu yra ir vyresnės skautės, bet malonu rašyti, kad ir vienas brolis padėjo. Šv. Mišių metu ps. Zita Prašmutaitė pravedė giedojimą ir suorganizavo Tikinčiųjų maldų skaitymus. Po Mišių Kaziuo Mugėje ps. Onutė ir ps. Linas Prašmutai darbavosi prie pyragų ir skanėstų stalo, o v.s. Danutė Lynikienė ir ps. Jūratė Šimkienė pravedė daiktinę loteriją.

Balandžio 10-tą dieną ps. Andriaus Vaitiekūno namuose

skautininkų sueiga turėjo ypatingą svečią, tai rekolekcijom atvykęs iš Kauno J.E. vyskupas Rimantas Norvila. Sueigos metu vyskupas papasakojo apie jo gyvenimą ir atsakė į klausimus. Vyskupo paklausti, skautininkai papasakojo apie Džiugo Tunto veiklą Melbourn. Skautininkų Ramovė įteikė vyskupui auką paremti Kauno kunigų seminariją.

Sueigos proga Džiugo Tunto tuntininkė v.s. Rasa Statkuviene įteikė ps. Rimui Skeiviui Tėvynės Sūnaus medalį ir padėkojo už jo nuolatinę paramą skautams, ypatingai tvarkant palapines ir būnant virėju bei akordeonistu stovyklose. Sueigos metu visi dalyviai pasirašė atvirutę s. Povilui Kviecinskui, linkėdami jam greitai pasveikti po operacijos, ir v.s. Prel. dr. Pranui Daukniui su velykiniais sveikinimais. Sueiga užsibaigė skautiška “Ateina Naktis”. Išeinant vyskupui, buvo parodytas žvaigždynė Pietų kryžius, kad vyskupas žinotų, kur sugrįžti, kada jis ir vėl mus aplankys.

Sesės v.s. Rasa Statkuviene ir ps. Zita Prašmutaitė aplankė prel. v.s. Praną Dauknį prieš Velykas ir pasveikino jį visų skautininkų vardu, įteikdamos jam skautininkų pasirašytą atvirutę. Primenu skautininkams, kad neužmirštumėte aplankyti mūsų Dvasios Vadą Justiną Villa prieglobstyje, 2 Caravan St., Balwyn, tel. 9816 0111. Taip pat buvo nusiųstas Velykinis sveikinimas Ramovės buvusiai pirmininkei v.s. Jonei Žitkevičienei, kuri šiom dienom daugiau laiko praleidžia namuose.

Gegužės mėnesį skautininkai ilsisi. Tuo tarpu skautininkai neužmiršo pasveikinti v.s. Bronių Žalį Sydnejuje jo ir žmonos išleistuvėse prieš išvykstant pastoviai apsigyventi Lietuvoje. Sveikinimą

ŽODŽIO LAISVĖ

Gegužės 3 dieną buvo pažymėta Tarptautinė spaudos laisvės diena. Ši kasmetinė minėjimą prieš kelis dešimtmečius įvedė Jungtinių Tautų organizacija, norėdama pasaulio visuomenės dėmesį atkreipti į žodžio laisvės varžymus daugelyje pasaulio kraštų, o kartu pagerbti žurnalistus ir disidentus, kurie kenčia persekiojimus, o neretai ir aukojosi gyvybes.

Šiuo metu žodžio laisvė varžoma penkiadešimtyje kraštų, tai yra maždaug kas ketvirtoje pasaulio valstybėje. Šalyse, kuriose nėra laisvos spaudos, gyvena 3 milijardai žmonių, tai yra maždaug pusė visų pasaulio gyventojų.

Minėtos spaudos laisvės

dienos proga tarptautinė žurnalistų asociacija “Reporteriai be sienų” paskelbė ataskaitą apie praėjusiais metais žuvusius žiniasklaidos darbuotojus.

1999 metais visame žuvo 86 žurnalistai, video operatoriai ir fotografai. Daugiausia aukų pareikalavo pernai vykęs karas Jugoslavijoje. Bombarduojamame Belgrade, o taip pat kitose Jugoslavijos ir Kosovo vietovėse žuvo 19 žiniasklaidos darbuotojų. 10 žurnalistų žuvo Sierra Leonėje vykusiame kare, 9 - Čečėnijoje, 6 - Kolumbijoje. Pasak “Reporterių be sienų” net 446 žiniasklaidos darbuotojai pernai buvo areštuoti iš kurių 85 tebėra kalinami iki šiandien.

LRTV

ATLYGINIMAI

A.Lapinskas “Kauno dienoje” išspausdino straipsnį “Žvilgtelėkime

Šalis Valiutos pavadinimas

Azerbaidžanas	manatai	5,5	18
Armėnija	dramai	36,7	20,9
Baltarusija	rac.rubliai	15,4	48,4
Gruzija	larai	44,4	31,1
Kazachija	tengės	80,3	90,9
Kirgizija	somai	9,5	19,0
Moldavija	lėjos	6,5	23,6
Rusija	rubliai	13,8	15,5
Tadžikija	rubliai	3,1	6,2
Uzbekija	sumai	42,7	81,5
Ukraina	grivinos	74,9	16,8
Estija	kronos	331,1	211,9
Latvija	latai	333,3	200
Lietuva	litai	430	138 (bazinė pensija)

Straipsnyje A. Lapinskas rašo: “Vos prieš dešimtmetį nuo Baltijos iki Kamčiatkos darbo užmokestis praktiškai buvo vienodas. Profesorų, gydytojų, muzikantų, pagalbinių darbininkų atlyginimai buvo apskaičiuojami pagal tuos pačius įstatymus, nutarimus, normas, taisykles.

Visi gavo vienodai mažai, nors, tiesą sakant, daugelis mokėjo “suktis” ir tokiomis sąlygomis. Aišku, jei kam nors pasisekdavo pamatyti užsienį, tiems seilė išlįsdavo iš pavydo ir nepasitenkinimo, turint tik 30 leidžiamų išsivežti dolerių, tuo labiau kad Vakarų ir net Centrinės Europos šalių parduotuvės jau

į svetimą piniginę”; jame, be kita ko, pateikiama įdomi lentelė.

Minimalūs atlyginimai ir pensijos Baltijos ir NVS šalyse:

Minimalus darbo užmokestis (litais)	Minimali pensija (litais)
5,5	18
36,7	20,9
15,4	48,4
44,4	31,1
80,3	90,9
9,5	19,0
6,5	23,6
13,8	15,5
3,1	6,2
42,7	81,5
74,9	16,8
331,1	211,9
333,3	200
430	138 (bazinė pensija)

tuomet lūžo nuo prekių.

Tai daug kas užmiršo, tačiau žmonės, gyvenantys dabartinėje NVS erdvėje, su tokiais pačiais pavydu turbūt žiūri į Baltijos šalių gyventojus, kurių atlyginimai, nors ir nesiekia Vakarų standartų, yra dešimtis kartų didesni už buvusių “brolišku respublikų” lygį. Belieka priminti, kad prekių ir paslaugų kainos NVS šalyse dažniausiai yra mažesnės, bet anaipol ne dešimtis kartų.

Ten pat nurodoma, kad Baltijos valstybių prezidentų atlyginimai yra tokie (JAV doleriais): Lietuvos - 2900, Latvijos - 2080, Estijos - 1500.

“Tremtinys”

perdavė Australijos Rajono Vadas v.s. Henrikas Antanaitis.

Skautininkai neturėtų perdaug nusiminti, kad truputį ilsėsimes po skautiškų užsiėmimų, nes prieš akis šiais metais jau planuojama įdomių susitikimų. Sekančią sueigą turbūt sušauksime pas s. Povilą Kviecinską Sunbury priemiestyje. Tada bus progos ir broliui ps. Jonui Vizbariui dalyvauti, nes jis gyvena toje pačioje gatvėje kaip brolis Povilas, ir po trumpos ligos pradžioje metų jaučiasi stipresnis. Ps. Liudas Bungarda jau pakvietė skautininkus į Geelongo Židiniečių sueigą. Datas bus vėliau praneštos.

Jau žinoma data, kada Skautininkai virs pietus Melbourno Lietuvos Namuose, tai rugpiūčio 13-ta diena. (Girdėjau, kad Geelongo Židiniečiai sėkmingai išvirė pietus Geelongo lietuvių bendruomenei Motinos Dienos proga.). O gale metų, lapkričio mėnesį, nuvyksime pas ps. Juozą Lukaitį paragauti lietuviškų skanėstų. Tai bus ko laukti. O jeigu kas viduryje žiemos tikrai pasiils lietuvių skautiškos veiklos, kviečiu apsilankyti lietuvių skautų interneto puslapyje www.skautai.com

Budėdama su Jumis.
s. B.Prašmutaitė, pirmininkė

Skautininkų sueigos dalyviai su J.E. vyskupu Rimantu Norvila - nuotr. ps. Z.Prašmutaitės

Skautininkų gegužinėje iš k: ps. O.Prašmutienė, v.s. R.Statkuviene ir s. B.Prašmutaitė (pirm.)

Popiežinės šv. Kazimiero Kolegijos Romoje Metinis Kreipimasis į Lietuvių Visuomenę

Popiežinė Šv. Kazimiero Lietuvių Kolegija

Didžiai Gerbiami ir mieli Kolegijos geradariai ir bičiuliai,

37-toji Pasaulinė maldų už pašaukimus diena, šiais 2000-aisiais Jubiliejiniais metais, šv. Tėvo paskelbta sekmadienį, gegužės 14 d.

Jonas Paulius II, Kalėdų išvakarėse iškilmingai atidarė šv. Petro bazilikos jubiliejinę duris, įvedė Bažnyčią į Šventuosius Metus. Durys vaizduoja patį Kristų (Jn 10,9), kuris veda mus pas Tėvą. Tą gruodžio 24-tosios naktį, sykiu su šventuoju Tėvu, mes ir visas krikščioniškasis pasaulis, įžengėme į trečiąjį tūkstantmetį po Kristaus gimimo, su atnaujinta, šviesesnės, geresnės ateities viltimi.

Kas kursto mumyse tikrąją viltį? Tikrai Kristus, jo įsteigtoji Bažnyčia, jo paskelbtąjį Geroji Naujiena, jo įsteigtoji ženklai-sakramantai. Visa tai mus pasiekia per Kristaus tarnus kunigus.

Kunigas yra didžioji Dievo dovana, kurią privalome vertinti, už ją Dievui dėkoti, prašyti naujų pašaukimų ir už juos melstis. Šventasis Tėvas mus kviečia tam atsidėti ypatingai gegužės 14-tos dienos sekmadienį.

Gerai žinodami kaip mūsų Bažnyčiai ir Tautai yra reikalingi geri, šventi ir pasiaukoję kunigai, kviečiame visus prisidėti prie šio metinio šv. Tėvo kvietimo.

Vilniuje išnuomuoju vasarai pilnai įrengtą butą netoli centro 1200 Lt mėn. Kreiptis: Vilnius 733624 arba Geelong 3 52296324

Klaidų atitaisymai

Praeitame Nr. 19 po nuotrauka "Vyskupo sutikimas Melbourne" praleista pavardė. Turi būti: "2-tra eilė: V. Čižauskas, H. Statkuvienė, A. Volkienė, V. Jablonskienė..."

Paliestąjį atsiprašome.
Red.

Praeitame Nr. 19 a.a. Juoza Petraiti laidojant šv. Mišioms aukojo: Vlad. Petraitiene, Alf. Ročius, G.R. Statkai, H. Statkuvienė (šios pavardės buvo praleistos).

Paliestuosis atsiprašome.
Red.

TOBIN BROTHERS a better way

Since 1934 Tobin Brothers has provided specialist funeral service to the Melbourne Catholic Community. Today this tradition of service continues at any of our 17 Melbourne Branches.

Head Office:

NORTH MELBOURNE 189 Boundary Road 9328 3999
Member AFDA

Melbourn Dainos Sambūris
kviečia visus atsilankyti į

PABALTIEČIŲ KONCERTĄ,

kuris įvyks š.m. gegužės mėn. 28 d. (sekmadienį)
I val. 30 min. po pietų, Lietuvių Namuose.
Bilietai po 10 dolerių, vaikams veltui.
Melbourn Dainos Sambūrio Valdyba

EI, VAIKAI, VAIKAI, VAIKAI,

O kur jūsų piešiniai?

Jie įdomūs visados -

Laukiam jūsų parodos.

O mamytės ir tėveliai, jūs paraginkite vaikus ir, sutvarkę jų kūrybą, neškite į Lietuvių Namus.

"Poezija" ne kokia, bet vaikų piešinius vėl norime parodyti mūsų visuomenei. Per šv. Joną apdovanosime už geriausių kūrinius, tai laiko nedaug.

Parodos - konkurso sąlygos:

1) Dalyvaus dvi amžiaus grupės: iki

10 m. ir 11-14 m.; 2) Piešinių tema laisva; 3) Piešinių dydis ne mažesnis kaip 21cm x 29cm. (A4); 4) Piešinys be parašo; antroje pusėje - vardas, pavardė, amžius; 5) Ne daugiau, kaip trys to paties autoriaus paveiksai; 6) Jei popierius plonas, prašome priklijuoti ant kartono; 7) Visi darbai turi būti pristatyti Entuziastėms iki birželio 17-tos 12 val.

Lauksime ir Geelongo vaikų.

Entuziastės

Padėka

A.†A. Bronius Kavaliauskas, miręs 1997 m., vyresniosios kartos lietuvių dar gerai prisimenamas kaip ramaus būdo religingas lietuvis. Gal todėl ir savo gyvenimo santaupas paskirstė pirmoje eilėje šeimai, kuri Jį ligos atveju globojo, Aklyjų institutui, Melbourno vyskupijai (lietuvių kunigų priežiūrai senatvėje), kelioms katalikų bažnyčioms, na ir A.L.K.F.-jos valdybos leidžiamiesiems "Tėviškės Aidams".

Dėka dosnių buvusių mūsų laikraščio skaitytojų, šiuo atveju A.†A. B.Kavaliausko, dar ir šiandien galime džiaugtis "Tėviškės Aidais".

A.L.K.F.-jos valdyba, pagerbdama dosnų tautietį Bronių Kavaliauską, š.m. gegužės 28 d. sekmadienį, už jo vėle aukojamose šv. Mišiose švč. Marijos Jūrų Žvaigždės bažnyčioje, prašo visus pasimelsti.

Vyrų siaubas - medikai ir skyrybos

Kokių tik gudrybių neprisigalvoja amerikiečiai, o turbūt ir visi kiti pasaulio vyrai, kad tik atitolintų savo vizitą pas gydytoją, netgi iškilus mirtinos ligos grėsmei.

JAV socialinės ir sveikatos apsaugos tyrimų fondas nustatė, kad tris kartus daugiau vyrų nei moterų nebuvo lankęsi pas gydytoją mažiausiai metus, o kas trečias vyras netgi neturi nuolatinio šeimos gydytojo.

Ketvirtadalis apklaustų vyrų prisipažino, jog iškilus būtinybei apsilankyti pas gydytoją, atidėlioja tą momentą kiek įmanoma ilgiau. Beveik 40 procentų vyrų susirgę kreipiasi į gydytoją tik po keleto dienų, o 17 procentų mano, jog dera palaukti bent savaitę. Tik 18 procentų apklaustų vyrų įsitikino, kad sunegalavus būtina kuo skubiau kreiptis į gydytoją.

Medikų teigimu, vyrai serga ne kiek ne mažiau nei moterys, o kartais net ir dažniau, tačiau vengia kreiptis į gydytojus.

Psichologai mano, kad šis nenoras yra susijęs su vaikystėje įskiepytu požiūriu, jog vyras privalo būti stiprus, kantriai kęsti skausmą bei kitus sunkumus. Vyrų taip pat nenori atsitraukti nuo darbo, be to, retai kada kalbasi apie savo sveikatos problemas tarpusavyje.

Specialaus tyrimo rezultatai

taip pat parodė, jog išsituokę vyrai yra labiau linkę į savižudybę nei santuokoje gyvenantys ar drauge turintys vyriškos giminės atstovai.

JAV atliktas tyrimas parodė, kad vyrams daug sunkiau nei moterims įveikti po išsiskyrimo patirtą stresą. 1979-1989 metais mirusių 472 tūkst. vyrų ir moterų mirties priežasties analizė, kurią atliko Kalifornijos universiteto sociologai, parodė, kad vieniši ar žmonų netekę vyrai nėra linkę žudyti.

Tuo tarpu skyrybos yra rimtas vyrų savižudybių veiksnys, nepaisant vyro amžiaus, pajamų bei išsilavinimo. Moterų savižudybių priežastimi skyrybos tampa retai.

"Gali būti, kad santuoka reiškia sveikatą ir kitus privalumus, kurių trūksta išsiskyrusiems žmonėms", - žurnale "Journal of Epidemiology and Community Health" pareiškė Augustine Kposowa.

Anot sociologo, santuoka reiškia saugumą ir socialinę apsaugą, todėl vedę vyrai gali būti laimingesni nei išsiskyrę.

Sociologas taip pat nustatė, kad vyrai, gyvenantys vakarinėje JAV dalyje, yra labiau linkę į savižudybes nei vyrai, gyvenantys kitose šalies vietose.

"L.r."

FILMŲ PASAULYJE

Lenkijos garsus filmas "Ugnimi ir kalaviju"

Algirdas GUSTAITIS

Žymus lenkų rašytojas Henryk Sienkiewicz (1846-1916) augo bajorų šeimoje, kurioje vyravo lenkiška nuotaika, pasmilkinama kautynių legendomis. Domėjosi senesne literatūra. Daug keliavo, buvo užsukęs Lietuvoje. Sekėsi rašyti, lenkams patiko jo raštai, vertė į svetimas kalbas. 1905 m. už romaną "Quo vadis" gavo Nobelio premiją.

H.Sienkiewicz'iaus parašyta "Ogniem i mieczem" ("Ugnimi ir kardų"), angliškai "With Fire and Sword" ir lietuvių kalba išvertė J.Suziedėlis 1931-32 metais.

Filmui mintis kilo Sibire

1940 metais sovietai-rusai daug žmonių ištrėmė į Sibirą, įskaitytinai Krokuvoje 1932 m. kovo 15 d. gimusį Jerzy Hoffman'ą. Iš Lenkijos jam atsiuntė spaudos, labai patiko H.Sienkiewicz'iaus "Ugnimi ir kardų" (lenkų kalba), nutarė veikalui duoti filminį įvaizdį.

Apsišvietimas prostatos reikalu

Jonas ADOMAVIČIUS, M.D.

Klausimas

Mielas daktare,
Esu 75 metų amžiaus. Turiu padidėjusią prostatą. Daktaras prirašė "Hytrin" 1 mg, kuriuos naudoju jau porą metų.

Paskutiniu laiku gaunu gana daug pasiūlymų pirkti visokiais pavadinimais tablečių dėl prostatos pašalinimo. Mano klausimas labai paprastas: ar bandyti jų pasiūlymus, ar palikti prie "Hytrin"?

Manau, kad būtų įdomu skaitytojams, jeigu parašytumėt straipsnelį plačiau apie prostatą.

Atsakymas

[Tamstos paprastą klausimą štai gydytojo dar paprastesnis atsakymas: nebandyk jų pasiūlytų, jei nenori būti apgautas ir savo kišenei nenori pratuštinti. Neišmanėlių jau Dovydo laikais buvo nesuskaitoma daugybė, jų nemažiau yra ir šiandien. Tokius lengvatikius apgauna labai gudrūs išnaudotojai. Iš to jie savo žmonas kailiais papuošia, o patys poilsiauja ištaigingose vasarvietėse. Laikykis savo gydytojo - urologo nurodymų. Kadangi nieko apie save daugiau neparašėi, tai ir nieko negalima daugiau patarti. Tik pabrėžtinai reikia apsaugoti žmones nuo visokiųjų, dabar gausiai prisusių, apgavikų, net profesionaliais pasivadinusių. Jie iš telefono knygos sužino adresus ir siunčia daugeliui, o kai pataiko ant lengvatikių - tai tie palieka kaip višta vanagai. Visoms tomis jų "stebulingus" vaistus, nuo visų ligų, visų vėžių, visų prostatų, propaguojančiam knygalaiškėm vieta yra šiukšlyne, kol jas patikrins medicina. Mat, tik kai kurios jų gali būti žmogui naudingos.

Štai truputis jų skelbiamos netiesos, parašytos 82 puslapių brošiūroje "Miracle Medicine", "Mokslininkai surado natūralias medžiagas, kurios sustabdo artrito skausmus; žolės tirpinančias riebalus

Paleistas, Lenkijoje rado finansuoti sutikusį banką. Po ilgų pastangų sumanymas įvykdytas, 1999 metais pelningai, plačiai priimtas Lenkijoje ir kitur.

Paleidžiant į užsienį, lenkai atspausdino keletos rūšių garsinimus spalvotai ir juoda-balta. Filmas pradėdamas 1647 metais, kai Vladislovas IV valdė Lenkiją, Ukrainą. Kietame popieriuje spausdintame Europos žemėlapyje Lenkija storu apibrėžimu atžymėta, esanti nuo Juodosios jūros iki plačių Baltijos jūros pakraščių ir St. Petersburgo. Lietuva neaiškiai atžymėta, esanti Lenkijoje.

Atjoja Lenkijos kariuomenė, puikiai aprėdyta, priekiniam arkliai po kaklu parišta balta skara. Priešai puola neatsargiai jojantį, kilpiniu partrenkia nuo arklio. Staiga pasirodo Lenkijos kavalerijos būrys, kazokus iššaudo. Išlaisvina partrenktąjį, jis pasisako atjojęs iš anapus Dniepro upės, esąs kazokų pulko vadas Chmielnickis.

Seka dirbtinės pažintys su

gražiomis lenkaitėmis, kad tuojau prasidėtų intriga, prie jų taikstosi ne vienas, bet du smarkūs vyrai. Taip lengviau pradėti kivirčius, kautynes. Nei vaizdo, nei žodžio apie lietuvius.

Tuo metu kautynėse dalyvavo ir Lietuvos kariuomenės daliniai, pavieniai ar greta lenkų. 1651 m. dideliame mūšyje Chmielnickio vadovaujama kariuomenė buvo nugalėta, jis pasidavė Maskvai, rusai pažadėjo kazokams savarankiškai tvarkytis.

Filmas "Ugnimi ir kardų" pagamintas įdomiai, nors kivirčams įsiliepsnojant į kautynes, ekraniniai stokoja paskutinio mazgo nukirtimo. Kita vertus, jei autorius taip parašė, kartais panaudojęs savo fantaziją, istorinius įvykius naudojo tik tuos, kurie tiko veikalui, tai nėra kaip priekaištauti filmo gamintojui.

Menišku detalių nedaug. Daugelis žiurovų nenori galvoti, kodėl, ar tikrai taip buvo - jie nori veiksmingumo, gražiai atrodančių karių, rūmų, pilių su gražiomis moterimis, karingais vyrais. Spaudoje garsinama, kad šį filmą Lenkijoje matę daugiau žiurovų, kaip "Titaniką". Gavo milijonus dolerių pelno. Garsintas kaip geriausias Lenkijos 1999 metų filmas. Ar tikrai taip - skonio reikalas. Įvertinimai, premijos suteikiamos nebūtinai vienoje vietoje.

Kada turėsime lietuvišką "Ugnimi ir kardų"

Lietuvių tautos istorija didesnė ir garbingesnė kaip lenkų. Tik toks skirtumas, kad lietuviai apie lenkus arba nerašo, arba rašo per

1. nusišlapinus dar lieka jausmas, jog visai neištuština pūslė;
2. vis dažnėjantis šlapinimasis;
3. pradėjus šlapintis, nutrūksta srovė, o po to vėl teka;
4. sumažta šlapimo srovė ir jos jėga, stenėjimas, veržimas šlapintis, naktimis šlapinimasis, nes ne visai ištuštinta pūslė greit vėl prisipildo;
5. nepilno išituštėjimo jausmas ir nusišlapinus lašėjimas;
6. pagaliau iš perpildytos pūslės nuolatinis tekėjimas šlapimo ar visišką šlapimo sulaikymas.

Gydytojas prostatą per išcinamąją angą tikrinamas su pirštine ir vazelinėtu pirštu, jaučia jos padidėjimą, guminią, akmeninį sukietėjimą, vidurinio įdubimo išlyginimą. Vis tik jos didumas gali suklaidinti; mat, taip ją tiriant, rasta, kad ir maža prostata gali būti pakankamai didelė, idant suspaustu uretrą (kanalą nešančią šlapimą lauk iš pūslės).

Išsiplėtusios venos pūslės

gerai. Lenkai gi rašo apie lietuvius daugokai, bet dažniausiai neteisingai, melagingai, net iškraipydami mūsų istoriją, nutylėdami titulus, karalius pramena kunigaikščiais, pavagia karaliui karūną, kuria šimtmečiais didžiuojasi savo muziejuje. Mandagiai lankant Lenkiją, nei žodžiu nereikalaujama nubausti nusikaltusius, grąžinti pavogtus daiktus, teritoriją ir t.t.

Rašytojas Marcinkevičius gražiai priminė karalių Mindaugą. Marijus Giedrys režisavo vertingą filmą apie Herkų Mantą. Kazys Inčūra teatrui davė Vincą Kudirką. Parašyta vertingų kūrinių, bet jie nepritaikyti pasauliui. Kur Pietario "Algimantas"? Lenkai melagingai pasaulio ekranams davė "Zalgirio kautynes", kur lietuvių atsakas? Rusų draudimas lietuviškai kalbėti, rašyti, skaityti. Ką apie tai žino pasaulis? Kryžiuočių ordino krivinas "krikštąs" prūsams - kur mūsų atsakas? Kur bolševikinės Rusijos genocidinis tautos naikinimas istoriniame filme?

Man iš Anglijos kažin kas siuntinėja gerai parengiamą didelio formato iliustruotą savaitinį žurnalą, su duomenimis apie filmus, gaminamus Europoje. Ten nuolat yra apie Daniją, Olandiją, Belgiją, Suomiją, net Islandiją, daug kitų valstybių, bet visiškai nieko apie Lietuvos gaminamus filmus. Spėtina, nėra kas tuo rūpintis, nors Lietuvai apie save pranešti pasauliui, teigima prasme, vertėtų.

Beje, "Ogniem i mieczem" ("Ugnimi ir kardų") išverstas į 26 kalbas, teatre pirmą kartą vaidintas 1904 m., pirmą kartą pagamintas filmu 1961 m. Italijoje.

angoje ir uretros pradžioje gali plyšti, vyrui besistengiant šlapintis ir dėl to atsirasti kraujo šlapime.

O kai prisimeta į tą vietą uždegimas, esti skausmingas šlapinimasis, ima šaltis krėsti ir pakyla temperatūra.

Visiškas šlapimo užlaikymas vyrui atsitinka šiais atvejais: kai ilgai stengiamasi nesišlapinti, kai prisieinama nejudėti, kai jis nusišaldo, kai esti užmigdomas, kai ima dėl gėrybinių padidėjusios prostatos anticholinerginius (pūslę sutraukiančius - sumažinančius) ar simpatomimetinius (šlapimo išteklėjimą trukdančius) vaistus bei alkoholio išgėrus.

Ištempta šlapimo pūslė gali būti užčiuopiama ar gydytojo perkusijos pagalba susekama.

Užsitęsęs visišką ar dalinis šlapinimosi sulaikymas gali sukelti vis didėjančią inkstų nepajėgumą ar kraujyje šlapalų susikaupimą - azotemiją.

"Draugas"

Klaipėdos krašto Rūgulių kaimo troba, praeityje puošta mediniais drožiniais
Nuotr. M. Purvino, 1999